

Čo urobiť, keď zaznie siréna

(mimo doby pravidelného preskúšania)

A) Pri pobyte v budove

- zostať vo vnútri, prípadne sa ukryť v úkryte (ak je dostupný),
- uzavrieť a utesniť okná, dvere, vetráky, odstaviť klimatizáciu, vytvoriť izolovaný uzavretý priestor
- zapnúť rozhlas, televíziu a sledovať vysielanie,
- očakávajte informácie a riad'te sa podľa vysielaných pokynov, nepodceňujte riziko,
- telefonujte len v súrnom prípade, nezaťažujte telefónne linky,
- poskytnite pomoc nemocným, postihnutým osobám, osobám neschopným pohybu, starým osobám
- postarajte sa o deti bez dozoru,
- zachovávajte rozvahu a pokoj.

B) Pri pobyte mimo budovu

Čo urobiť keď dôjde k úniku nebezpečných chemických látok

Únik nebezpečných chemických látok môže byť spôsobený:

- **deštrukciou stacionárneho zdroja** nebezpečnej látky (výrobné zariadenie, sklad, zariadenie využívajúce nebezpečnú látku ako médium napr. chladiarenské zariadenie),
- **z mobilného zdroja** pri preprave nebezpečnej látky (autá alebo železničné vagóny určené na prepravu nebezpečných látok).
- **ohrozenie nebezpečnými chemickými látkami môže byť spôsobené aj teroristickým útokom s použitím bojových toxických chemických látok.**

1. Únik nebezpečnej látky zo stacionárneho zdroja

- ak zaznie varovný signál sirény zachovajte rozvahu, zorientujte sa podľa situácie a rozhodnite sa pre opustenie predpokladaného priestoru,
- vaše rozhodnutie je závislé od smeru vetra šíriaceho nebezpečnú látku zo zdroja úniku a vašej polohy; ak sa nachádzate v smere vetra a ste v časovej tiesni okamžite vyhľadajte ukrytie v budovách,
- pripravte si improvizovanú ochranu dýchacích ciest, očí a odkrytých častí tela,
- na ochranu tváre, dýchacích ciest a očí použite vo vode namočenú nasiakavú tkaninu a priložte si tkaninu k ústam, nosu, zakryte si oči a dýchajte cez ňu,
- na nezakryté časti tela použite odev,
- informujte o nebezpečenstve tých občanov, ktorí nemuseli počuť varovný signál,
- poskytnite pomoc deťom, starším a bezvládnym osobám,
- uzavrite a utesnite okná, dvere, vetráky, odstavte klimatizáciu, vytvorte izolovaný uzavretý priestor,
- izolovaný uzavretý priestor vytvorte prelepením netesností páskou, väčšie netesnosti utesnite tkaninami namočenými vo vode s rozpustenými saponátmi,
- zapnite rozhlas, televíziu a sledujte vysielanie,
- očakávajte informácie a riad'te sa podľa vysielaných pokynov, nepodceňujte riziko.

2. Únik nebezpečnej látky z mobilného zdroja

- okamžite opustite najkratšou cestou predpokladaný priestor možného zamorenia,
- podriadte sa pokynom vydávaných záchrannou službou alebo políciou,
- ak nemôžete opustiť priestor zamorenia vyhľadajte ukrytie v budovách a postupujte podľa hore uvedených pokynov.

3. Použitie bojových toxických chemických látok teroristickým útokom

- okamžite opustite najkratšou cestou predpokladaný priestor možného zamorenia,
- okamžite chráňte si dýchacie orgány improvizovanými prostriedkami individuálnej ochrany (**mokrou vreckovkou alebo inou tkaninou**)
- podriadte sa pokynom vydávaných záchrannou službou alebo políciou,
- ak nemôžete opustiť priestor zamorenia vyhľadajte ukrytie v budovách,
- pri zasiahnutí kvapalnou bojovou toxickou chemickou látkou použite všetky dostupné prostriedky pre jej odstránenie vodou prípadne dôkladným umytím mydlom v čo najkratšom čase,
- zasiahnutý odev bojovou toxickou chemickou látkou odložte čo najskôr,
- po opustení priestoru zasiahnutia vykonajte dôkladnú hygienickú očistu,
- zamorený odev uložte do polyetylénových vriec a naložte s ním podľa pokynov záchrannej služby,
- aj v prípade, ak nepociťujete žiadne zdravotné problémy vyhľadajte lekára.

C) Pri nutnosti urýchleného opustenia ohrozeného priestoru (EVAKUÁCIA)

V prípade, že chcete rýchlo opustiť priestor ohrozenia alebo sa nachádzate v uzatvorených priestoroch vykonajte nasledovné opatrenia :

1. Uzatvorte prívod plynu, vody a elektriny.
2. Pripravte si a vezmite so sebou najnutnejšie veci (doklady, cenné veci malých rozmerov, lieky).
3. Uzamknite byt.
4. Skontrolujte či Vaši susedia vedia o vzniknutej situácii.
5. V prípade, že vo Vašom okolí sa nachádzajú deti bez dozoru, starí lebo nevládni ľudia **pomôžte im**.
6. Počúvajte miestny rozhlas, pokyny orgánov vykonávajúcich evakuáciu alebo autorádio, kde sa dozviete ďalšie potrebné informácie.
7. Priestor opúšťajte vždy kolmo na smer vetra.
8. Ak odchádzate k príbuzným alebo známym, nezabudnite po príchode nahlásiť svoj pobyt na príslušných úradoch (dôležité pre zistenie počtu zasiahnutých, nezvestných atď.)
9. Vždy zachovávajte rozvahu !

VŽDY PLATÍ !!!

- že ochranná maska a akákoľvek náhrada, slúži iba k úniku z ohrozeného priestoru,
- že nebezpečná látka sa pri úniku šíri v smere vetra,
- únik z ohrozeného priestoru volte kolmo na smer vetra,
- že smer vetra zistíte napríklad zdvihnutím navlhčeného prsta nad HLAVU,

Vybrané základné pojmy z oblasti civilnej ochrany

Mimoriadna situácia - obdobie ohrozenia, alebo obdobie pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti na život, zdravie, alebo na majetok, ktorá je vyhlásená podľa zákona NR SR č. 42/94 Z.z. v znení neskorších predpisov a počas ktorej sú vykonávané opatrenia na znižovanie rizík ohrozenia alebo postupy a činnosti na odstránenie následkov mimoriadnej udalosti.

Mimoriadna udalosť – živelná pohroma, havária alebo katastrofa, pričom:

- **živelná pohroma** je mimoriadna udalosť, pri ktorej dôjde k nežiaducemu uvoľneniu kumulovaných energií alebo hmôt v dôsledku nepriaznivého pôsobenia prírodných síl, pri ktorej môžu pôsobiť nebezpečné látky

- **havária** je mimoriadna udalosť, ktorá spôsobí odchýlku od ustáleného prevádzkového stavu, v dôsledku čoho dôjde k úniku nebezpečných látok alebo k pôsobeniu iných ničivých faktorov, ktoré majú vplyv na život, zdravie alebo na majetok.

- **katastrofa** je mimoriadna udalosť, pri ktorej dôjde k narastaniu ničivých faktorov a ich následnej kumulácii v dôsledku živelnej pohromy a havárie.

Ohrozenie – obdobie, počas ktorého sa predpokladá nebezpečenstvo vzniku alebo rozšírenia následkov mimoriadnej udalosti.

Záchranné práce – činnosti na záchranu života, zdravia osôb a záchranu majetku, ako aj na ich odsun z ohrozených alebo postihnutých priestorov, a odstránenie následkov mimoriadnej udalosti.

Sebaochrana – pomoc vlastnými silami a prostriedkami, ktorá sa zameriava na ochranu vlastnej osoby a jej najbližšieho okolia a smeruje k zmierneniu alebo k zamedzeniu pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti.

Núdzové zásobovanie – zabezpečenie dočasného minimálneho stravovania, minimálnych dávok pitnej vody a poskytovanie ďalších základných potrieb osobám postihnutým mimoriadnou udalosťou v medziach existujúcich podmienok na prežitie, najmä dodávok elektrickej energie, zabezpečenie tepla a základné zdravotnícke zabezpečenie.

Zásady prvej pomoci – Prvá pomoc – je súbor jednoduchých opatrení, ktoré môžu byť použité v každom čase, na každom mieste a ktoré môžu:

- zachrániť život
- zabrániť zhoršeniu zdravotného stavu
- urýchliť zotavenie

Ako postupovať?

- bez ohrozenia vlastného života zistiť čo sa stalo
- odstrániť nebezpečenstvo a len ak to nie je možné, postihnutého z nebezpečného miesta premiestniť
- ako prvého vždy ošetriť najviac postihnutého
- zabezpečiť privolanie sanitky, lekára alebo dopravu zraneného do zdravotníckeho zariadenia

Ako poskytnúť prvú pomoc?

- zastaviť život ohrozujúce krvácanie
- bezvedomie – zaistiť voľnosť dýchacích ciest
- zástava dýchania – vykonať umelé dýchanie
- zástava srdca – vykonať nepriamu masáž srdca
- zabezpečiť vykonanie protišokových opatrení

P a m ä t a j !

- nepotrebuješ osobitné vybavenie – improvizuj
- nepreceňuj svoje sily, neohroz sám seba
- nehýb s postihnutým viac, než je nutné

Pokyny pre obyvateľstvo v prípade samovol'nej evakuácie

V prípade, že chcete rýchlo opustiť priestor ohrozenia a nachádzate sa v uzatvorených priestoroch vykonajte nasledovné opatrenia :

1. Uzatvorte prívod plynu, vody a elektriny.
2. Pripravte si a vezmite so sebou najnutnejšie veci (doklady, cenné veci malých rozmerov, lieky).
3. Uzamknite byt.
4. Skontrolujte či Vaši susedia vedia o vzniknutej situácii.
5. V prípade, že vo Vašom okolí sa nachádzajú deti bez dozoru, starí lebo nevládni ľudia **pomôžte im**.
6. Počúvajte miestny rozhlas, pokyny orgánov vykonávajúcich evakuáciu alebo autorádio, kde sa dozviete ďalšie potrebné informácie.
7. Priestor opúšťajte vždy kolmo na smer vetra.
8. Ak odchádzate k príbuzným alebo známym, nezabudnite po príchode nahlásiť svoj pobyt na príslušných úradoch (dôležité pre zistenie počtu zasiahnutých, nezvestných atď.)
9. **Vždy zachovávajúte rozvahu !**

Ochrana obyvateľov pred následkami živelných pohrôm, katastrof a havárií

Pri živelných pohromách, katastrofách a haváriách si ľudia spravidla uvedomujú riziká, ktoré ohrozujú existenciu alebo bránia realizácii ich potrieb, cieľov a plánov. Dôsledky veľkých havárií potvrdzujú draho získané skúsenosti. Panika spôsobuje často viac strát na ľudských životoch a škôd na majetku, ako samotná havária. Najdôležitejší a rozhodujúci je problém informácií, ich rýchle vyhodnotenie a zabezpečenie prenosu informácií.

Ako postupovať a ako sa správať pri živelných pohromách, haváriách alebo katastrofách.

Varovanie obyvateľstva :

Varovanie obyvateľstva sa vykonáva varovnými signálmi :

Všeobecné ohrozenie - dvojminútovým kolísavým tónom sirén pri ohrození alebo vzniku mimoriadnej udalosti, ako aj pri možnosti rozšírenia následkov mimoriadnej udalosti.

Ohrozenie vodou - šesťminútovým stálym tónom sirén pri ohrození ničivými účinkami vody.

Koniec ohrozenia - dvojminútovým stálym tónom sirén bez opakovania

Varovné signály a signál KONIEC OHROZENIA sa následne dopĺňajú hovorenou informáciou prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov.

Kolísavým tónom poplachových sirén v trvaní 2 minút sa počas vojnového stavu a vojny vyhlasuje aj ohrozenie v prípade možného vzdušného napadnutia územia republiky. Slovná informácia pri takomto ohrození obsahuje vymedzenie územia, pre ktoré je ohrozenie vyhlásené a výraz "Vzdušný poplach".

Ak zaznie signál - nastáva núdzová situácia.

Počúvajte signál a zistite pred čím Vás varuje. Počúvajte tiež hlásenie obecného rozhlasu, rádia, TV alebo rozhlasových vozov.

Čo urobiť ?

- podľa druhu varovného signálu :

- vyhľadajte čo najrýchlejšie úkryt,

- zostaňte doma, poprípade vstúpte do najbližšej budove

Platí to pre každého - v práci, v domácnosti, v škole. Deti zostávajú v škole, kde budú dostatočne informované. Ak Vás varovný signál zastihne v aute, opustite ho a vyhľadajte čo najrýchlejšie úkryt.

- uzavrieť a utesniť okná, dvere, vetráky a podobne,

- zapnúť rozhlas a naladiť miestnu stanicu alebo TV kanál Slovenskej televízie,

- sledovať hlásenie miestneho rozhlasu, alebo rozhlasových vozidiel,

- očakávajte a riad'te sa podľa ďalších informácií,

- telefonujte len v súrnom prípade, nezaťažujte telefónne linky

Každý druhý piatok v mesiaci sa uskutočňuje o 12.00 hod. previerka funkčnosti sirén, o ďalších skúškach mimo tento termín informuje rádio a tlač !

POZNÁMKA

Presvedčíte sa, či vo Vašej blízkosti nie sú ohrození ľudia starí, chorí, neschopní pohybu. Postarajte sa o deti bez dozoru ! Pri akejkoľvek činnosti zachovávajúť klud a rozvahu!